

FƏNN SİLLABUSU

İxtisas: 050310-Muzey, arxiv işi və abidələrin qorunması

Fakültə: Tarix-coğrafiya və incəsənət

Kafedra: Tarix və onun tədrisi metodikası

I Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: S/f Tarix diyarşünaslıq muzeyləri (Tarix və onun tədrisi metodikası kafedrasının 14.09.2023-cü il tarixli qərarı ilə təsdiq edilmişdir. (protokol N1)

Kodu: IPFS-B18.

Tədris ili: IV (2025-2026) I semestr

Tədris yükü cəmi: 80 saat. Auditoriya yükü (mühazirə 14 saat, seminar 10 saat)

Təhsilalma forması: qiyabi

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 8 kredit

II Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, dərəcəsi: dos.Ceferov Mayis Vəliməmməd oğlu

Kafedranın ünvanı: Lənkəran ş., Ə.Məmmədov küçəsi, 22

Məsləhət günləri və saati: IV-V günlər saat: 14⁰⁰-16⁰⁰

E-mail ünvanı: mayis1968@mail.ru

III Təvsiyə olunan dərsliklər və dərs vəsaitləri:

Əsas ədəbiyyat:

1. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin İşlər İdarəsi prezident kitabxanası Azərbaycanın inzibati-ərazi vahidləri. Bakı: 2021, 273 s.
2. Sabir Əmirxanov, Azərbaycan Muzeyşünaslığının sürətli inkişafı 1970-1990-cı illər, //Mədəni Maarif jurnalı. Bakı, 2011.
3. Sabir Əmirxanov, Azərbaycanda muzey quruculuğu, Qobustan jurnalı Bakı: 2012
4. Abadov M.K. Azərbaycan turizmi və onun inkişaf problemləri. Bakı: "Şərq-Qərb" nəşriyyatı, 2014, 248 s.
5. Bilalov B.Ə., Güləliyev Ç.G. Turizmin Əsasları. Bakı: "QHT nəşriyyatı", 2015, 496 s.
6. Bilalov B.Ə. Turizm Fəaliyyətinin Tənzimlənməsi. Bakı: "Müərcim" nəşriyyatı, 2006, 280 s.
7. Cəbbarov Ə.X. Turizm marşrutları və ekskursiya işinin təşkili. Dərs vəsaiti. Bakı: 2017, 158 s.

Əlavə ədəbiyyat:

1. Süleymanlı S.A. Mədəni irsin qorunmasının beynəlxalq-hüquqi tənzimlənməsi problemləri və Azərbaycan Respublikasının Qanunvericiliyi. Bakı: "Azərbaycan" nəşriyyatı, 2018, 296 s.
2. Şəbinə İmanova. Azərbaycan Cümhuriyyəti dövrünün muzey qurucuları Mədəniyyət jurnalı Bakı 2019.

IV Prerekvizitlər: Fənnin tədrisi üçün öncədən başqa fənnlərin də tədris olunmasına zərurət yoxdur.

V Korekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxta başqa fənlərin də tədris olunmasına zərurət yoxdur.

VI Fənnin təsviri və məqsədi: Diyarşünaslıq bir diyarın, geniş mənada ölkənin təbii-coğrafi şəraitinin, tarixinin, mədəniyyətinin, etnoqrafiyasının, adət-ənənələrinin öyrənilməsidir. Göründüyü kimi Diyarşünaslıq bir çox ictimai elmlərlə əlaqəlidir. Diyarşünaslığa ən yaxın elmlərdən biri tarixdir. O hər bir regionun tarixi inkişaf dinamikasını öyrənir. Diyarşünaslıq Azərbaycanda yaşayan xalqların adət və ənənələrini, məişətini, geyimlərini, folkloru və s. öyrənir. Diyarşünaslıq həm də diyarın, maddi və mədəniyyət abidələrini, sənaye və kənd təsərrüfatını, görkəmli alimlərini, yazıçılarını qəhrəmanlarını, şəhidlərini öyrənərək vətənlərin vətənpərvərlik ruhunda böyüməsinə təsir göstərir.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi say Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmaz, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə: Tələbələrə bilimi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 20 bal semina

və laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə görə, 30 bal kollokviumların nəticələrinə görə. İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir.

Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzərə alınır.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal- tələbə keçirilmiş materialı derindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.
- 9 bal-tələbə keçirilmiş materialı tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam əça bilir.
- 8 bal-tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;
- 7 bal- tələbə keçirilmiş materialı başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırma bilmir
- 6 bal- tələbənin cavabı əsasən düzgündür.
- 5 bal-tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.
- 4 bal- tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;
- 3 bal- tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırma bilmir;
- 1-2 bal- tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.
- 0 bal- suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semester ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunur.

Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında)

91 – 100 bal	əla	A
81 – 90 bal	çox-yaxşı	B
71 – 80 bal	Yaxşı	C
61 – 70 bal	Kafi	D
51 – 60 bal	qənaətbəxş	E
51 baldan aşağı	qeyri-kafi	F

IX Davranış qaydalarının pozulması:

Tələbə Universitetin daxili nizam-intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görülməkdir.

X Təqvim planı: 14 saat müəhazirə, 10 saat seminar

Nö	Keçirilən müəhazirə və seminar mövzularının məzmunu	Müh	Sem
1	Mövzu. Azərbaycanın tarixi-diyarşünaslıq muzeyləri fənninin predmeti və məqsədi. Plan: 1.Azərbaycanda tarix - diyarşünaslıq muzeylərinin inkişafı tarixindən. 2.Diyarşünaslıq muzeyləri fənninin predmeti, məqsədi və vəzifələri, 3.Tarix-diyarşünaslıq muzeyləri fənninin digər fənlərlə əlaqələri. Mənbə: [1;2;3]	2	2
2.	Mövzu: Bakı, Apşeron-Xızı, Şirvan regionlarının tarix-diyarşünaslıq muzeyləri Plan: 1.Sumqayıt şəhəri, Abşeron və Xızı rayonlarının Tarix-Diyarşünaslıq muzeyləri 2.Ağsu, İsmayilli, Qobustan və Şamaxı rayonlarının Tarix-Diyarşünaslıq muzeyləri Mənbə: [1;2;3]	2	
3	Mövzu: Naxçıvanın tarix-diyarşünaslıq muzeyləri Plan: 1.Naxçıvan şəhəri, Babək, Culfa, Kəngərli, Ordubad rayonlarının Tarix-Diyarşünaslıq muzeyləri. 2.Sədərək, Şahbuz və Şərur rayonlarının Tarix-Diyarşünaslıq muzeyləri	2	2
4	Mövzu: Qarabağ-Şərqi Zəngəzur regionlarının tarix-diyarşünaslıq muzeyləri Plan: 1.Xankəndi şəhəri, Ağcabədi, Ağdam, Berdə, Füzuli, Xocalı, Xocavənd, Şuşa və Tərtər rayonları Tarix-Diyarşünaslıq muzeyləri 2.Cəbrayıl, Kəlbəcər, Qubadlı, Laçın və Zəngilan rayonlarının Tarix-Diyarşünaslıq muzeyləri Mənbə: [1;2;3]	2	
5	Mövzu: Gəncə-Daşkəsən, Qazax-Tovuz regionlarının tarix-diyarşünaslıq muzeyləri	2	2

	Plan: 1 Gəncə və Naftalan şəhərləri, Daşkəsən, Goranboy, Göygöl və Samux rayonları Tarix-Diyarşünaslıq muzeyləri 2 Ağstafa, Gədəbəy, Qazax, Şəmkir və Tovuz rayonları Tarix-Diyarşünaslıq muzeyləri Mənbə: [1;2;3]		
6	Mövzu: Quba-Xaçmaz, Şəki-Zaqatala regionlarının tarix-diyarşünaslıq muzeyləri Plan: 1.Xaçmaz, Quba, Qusar, Siyəzən və Şabran rayonlarının Tarix-Diyarşünaslıq muzeyləri 2.Balakən, Qax, Qəbələ, Oğuz, Şəki və Zaqatala rayonlarının Tarix-Diyarşünaslıq muzeyləri Mənbə: [1;2;3]	2	2
7	Mövzu: Mərkəzi-Aran, Mili-Muğan, Şirvan və Lənkəran-Astara regionlarının tarix-diyarşünaslıq muzeyləri Plan: 1.Mingəçevir şəhəri, Ağdaş, Göyçay, Kürdəmir, Ucar, Yevlax və Zərdab rayonlarının Tarix-Diyarşünaslıq muzeyləri 2.Beyləqan, İmişli, Saatlı və Sabirabad rayonlarının Tarix-Diyarşünaslıq muzeyləri 3.Şirvan şəhəri, Biləsuvar, Hacıqabul, Neftçala və Salyan rayonları Tarix-Diyarşünaslıq muzeyləri 4. Cəlilabad, Masallı və Yardımlı Lerik, Lənkəran, Astara rayonlarının Tarix-Diyarşünaslıq muzeyləri Mənbə: [1;2;3]	2	2

XI Fənn üzrə tələblər:

Azərbaycandakı tarix-diyarşünaslıq muzeylərinin tarixi, fəaliyyəti haqqında biliklər əldə olunacaqdır. Tarix-Diyarşünaslıq muzeylərinin elmi, mədəni, mənəvi və estetik tələbatın ödənilməsi məqsədi ilə insan, onun fəaliyyəti və yaşayış mühiti haqqında mədəniyyət sərvətlərinin və maddi nümunələrin əldə edilməsi, qorunması, uçotu, tədqiqi, təbliği və nümayişi öyrənilir. Muzey əşyalarının və kolleksiyalarının qorunub saxlanmasını təmin edən, maddi və hüquqi şərtlərin yaradılmasını nəzərdə tutan muzey fəaliyyəti öyrənilir.

XII Fənn üzrə təlimin nəticələri:

- Azərbaycanda muzey quruculuğunun sovet dövrünün sosial-ictimai, mədəni şəraitini əks etdirən biliklərə yiyələnməlidir.
- Tarix-Diyarşünaslıq muzeylərinin tarixi ilə bağlı biliklərə yiyələnməlidir.
- Tarix-Diyarşünaslıq muzeylərinin tarixi muzey quruculuğuna edilən ilk cəhdlərin məzmunu ilə bağlı biliklərə yiyələnməlidir.
- Azərbaycanda Tarix-Diyarşünaslıq muzeylərinin inkişaf qanunauyğunluğunu bilməlidirlər.
- Azərbaycanda Tarix-Diyarşünaslıq muzeylərinin fəaliyyəti haqqında ətraflı biliklər əldə etməlidirlər.

XIII Tələbələri fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XIV Kollektiv sualları:

1. Azərbaycanda tarix - diyarşünaslıq muzeylərinin inkişafı tarixindən.
2. Diyarşünaslıq muzeyləri fənninin predmeti, məqsədi və vəzifələri,
3. Tarix-diyarşünaslıq muzeyləri fənninin digər fənlərlə əlaqələri.
4. Abşeron və Xızı rayonlarının Tarix-Diyarşünaslıq muzeyləri
5. Naxçıvan şəhəri, Babək, rayonlarının Tarix-Diyarşünaslıq muzeyləri.
6. Gəncə və Naftalan şəhərlərinin Tarix-Diyarşünaslıq muzeyləri
7. Şəki və Zaqatala rayonlarının Tarix-Diyarşünaslıq muzeyləri
8. Şirvan şəhəri, Biləsuvar, Hacıqabul, Neftçala və Salyan rayonlarının Tarix-Diyarşünaslıq muzeyləri
9. Cəlilabad, Masallı və Yardımlı rayonlarının Tarix-Diyarşünaslıq muzeyləri
10. Lerik, Lənkəran, Astara rayonlarının Tarix-Diyarşünaslıq muzeyləri

XV Fənn üzrə imtahan sualları:

1. Azərbaycanda tarix - diyarşünaslıq muzeylərinin inkişafı tarixindən.
2. Diyarşünaslıq muzeyləri fənninin predmeti, məqsədi və vəzifələri,

3. Azərbaycan Diyarşünaslıq muzeyləri fənninin digər fənlərlə əlaqələri.
4. Sumqayıt şəhərinin Tarix-Diyarşünaslıq muzeyi
5. Ağsu, İsmayilli rayonlarının Tarix-Diyarşünaslıq muzeyləri
6. Qobustan və Şamaxı rayonlarının Tarix-Diyarşünaslıq muzeyləri
7. Abşeron və Xızı rayonlarının Tarix-Diyarşünaslıq muzeyləri
8. Naxçıvan şəhəri, Babək, rayonlarının Tarix-Diyarşünaslıq muzeyləri.
9. Culfa, Kəngərli, Ordubad rayonlarının Tarix-Diyarşünaslıq muzeyləri.
10. Sədərək, Şahbuz və Şərur rayonlarının Tarix-Diyarşünaslıq muzeyləri
11. Xankəndi şəhəri, Ağcabədi rayonlarının Tarix-Diyarşünaslıq muzeyləri
12. Ağdam, Bərdə, Füzuli, Xocalı, Xocavənd rayonlarının Tarix-Diyarşünaslıq muzeyləri
13. Şuşa və Tərtər rayonlarının Tarix-Diyarşünaslıq muzeyləri
14. Cəbrayıl, Kəlbəcər, Qubadlı, rayonlarının Tarix-Diyarşünaslıq muzeyləri
15. Laçın və Zəngilan rayonlarının Tarix-Diyarşünaslıq muzeyləri
16. Gəncə və Naftalan şəhərlərinin Tarix-Diyarşünaslıq muzeyləri
17. Daşkəsən, Goranboy rayonlarının Tarix-Diyarşünaslıq muzeyləri
18. Göygöl və Samux rayonlarının Tarix-Diyarşünaslıq muzeyləri
19. Ağstafa, Gədəbəy rayonlarının Tarix-Diyarşünaslıq muzeyləri
20. Qazax, Şəmkir və Tovuz rayonlarının Tarix-Diyarşünaslıq muzeyləri
21. Xaçmaz, Quba, Qusar rayonlarının Tarix-Diyarşünaslıq muzeyləri
22. Siyəzen və Şabran rayonlarının Tarix-Diyarşünaslıq muzeyləri
23. Balakən, Qax, Qəbələ, Oğuz rayonlarının Tarix-Diyarşünaslıq muzeyləri
24. Şəki və Zaqatala rayonlarının Tarix-Diyarşünaslıq muzeyləri
25. Mingəçevir şəhəri, Ağdaş, Göyçay, rayonlarının Tarix-Diyarşünaslıq muzeyləri
26. Kürdəmir, Ucar, Yevlax və Zərdab rayonlarının Tarix-Diyarşünaslıq muzeyləri
27. Beyləqan, İmişli, Saatlı və Sabirabad rayonlarının Tarix-Diyarşünaslıq muzeyləri
28. Şirvan şəhəri, Biləsuvar, Hacıqabul, Neftçala və Salyan rayonlarının Tarix-Diyarşünaslıq muzeyləri
29. Cəlilabad, Masallı və Yardımlı rayonlarının Tarix-Diyarşünaslıq muzeyləri
30. Lerik, Lənkəran, Astara rayonlarının Tarix-Diyarşünaslıq muzeyləri

S/f Tarix diyarşünaslıq muzeyləri fənninin sillabusu 050310 Muzey, arxiv işi, abidələrin qorunması ixtisası üzrə tədris planı və fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir. "Tarix və onun tədrisi metodikası" kafedrasında müzakirə edilərək təsdiq edilmişdir (28 aprel 2025-ci il, protokol № 10).

Kafedra müdiri: dos.K.F.Mahmudov

Fənn müəllimi: dos.M.V.Cəfərov